

Η ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΜΟΥ

ΣΕ ΟΛΟΜΕΛΕΙΑ

Συνεδρίασε στην αίθουσα 611 του Υπουργείου Ανάπτυξης (Γ.Γ. Εμπορίου) την 9η Δεκεμβρίου 1998, ημέρα Τετάρτη και ώρα 12:30 μ.μ., με την εξής σύνθεση :

Πρόεδρος: Σταύρος Αργυρόπουλος

Μέλη: Μιχαήλ Φράγκος, κωλυμένου του τακτικού Νικολάου Παραθύρα,

Βλάσιος Ασημακόπουλος

Χαρίλαος Χάρακας,

Κωνσταντίνος Ηλιόπουλος,

Λεωνίδα Νικολούζος, και

Ιωάννης Κατσουλάκος.

Γραμματέας: Αικατερίνη Τριβέλη, κωλυμένης της τακτικής Αλεξάνδρας-Μαρίας Ταραμπίκου.

Τα λοιπά τακτικά και αναπληρωματικά μέλη, καίτοι προσκληθέντα απουσίαζαν λόγω κωλύματος.

Θέμα της συνεδρίασεως ήταν ο προληπτικός έλεγχος της συγκέντρωσης των εταιρειών Π.ΚΩΤΣΟΒΟΛΟΣ ΑΝΩΝΥΜΗ ΕΜΠΟΡΙΚΗ ΚΑΙ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΗ ΕΤΑΙΡΙΑ ΗΛΕΚΤΡΙΚΩΝ ΚΑΙ ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΩΝ ΕΙΔΩΝ (εφεξής ΚΩΤΣΟΒΟΛΟΣ) και ΡΑΔΙΟ ΑΘΗΝΑΙ Α.Ε.Β.Ε.Τ.Ε. (εφεξής ΡΑΔΙΟ ΑΘΗΝΑΙ), η οποία πραγματοποιήθηκε στις 21 Μαΐου 1998 μέσω του Χρηματιστηρίου Αξιών Αθηνών, με εξαγορά από την πρώτη ποσοστού 51% των κοινών και προνομιούχων μετόχων της δεύτερης, και γνωστοποιήθηκε στην Επιτροπή Ανταγωνισμού την 4 Ιουνίου 1998, σύμφωνα με το άρθρο 4β του ν.703/77, όπως ισχύει. Με την υπόθεση συνεκδικάζεται, λόγω συνάφειας του αντικειμένου, η από 4.9.1998 κοινή παρέμβαση, κατά των συμμετεχουσών στην κρινόμενη συγκέντρωση εταιρειών, των ενώσεων και συνεταιρισμών με τις επωνυμίες «ΕΚΡΗΣ» ΕΝΩΣΗ ΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΑΡΧΩΝ ΡΑΔΙΟΦΩΝΩΝ (εφεξής ΕΚΡΗΣ), ΗΛΕΚΤΡΙΚΩΝ ΕΙΔΩΝ, ΕΝΩΣΗ ΕΜΠΟΡΩΝ ΕΙΔΩΝ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ ΗΛΕΚΤΡΙΣΜΟΥ, EXPERT Κ. & Ν. ΕΛΛΑΔΟΣ ΣΥΝΠΕ, «ΣΕΗΟΣ» ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΜΟΣ ΕΜΠΟΡΩΝ ΗΛΕΚΤΡΙΚΩΝ ΟΙΚΙΑΚΩΝ ΣΥΣΚΕΥΩΝ ΣΥΝ/ΕΠΕ, «SILBER» ΠΡΟΜΗΘΕΥΤΙΚΟΣ ΚΑΙ ΠΑΡΑΓΩΓΙΚΟΣ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΜΟΣ ΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΑΡΧΩΝ ΗΛΕΚΤΡΙΚΩΝ ΣΥΣΚΕΥΩΝ ΚΑΙ ΣΥΝΑΦΩΝ ΕΙΔΩΝ και «ΗΛΜΑΚ» ΠΡΟΜΗΘΕΥΤΙΚΟΣ ΚΑΙ ΠΑΡΑΓΩΓΙΚΟΣ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΜΟΣ ΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΑΡΧΩΝ ΗΛΕΚΤΡΙΚΩΝ ΣΥΣΚΕΥΩΝ ΚΑΙ ΣΥΝΑΦΩΝ ΕΙΔΩΝ ΒΟΡΕΙΟΥ ΕΛΛΑΔΟΣ & ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ ΣΥΝΠΕ.

Στη συνεδρίαση παρέστησαν α) η ΚΩΤΣΟΒΟΛΟΣ δια της πληρεξουσίας της δικηγόρου Αικατερίνης Βραχά, β) η ΡΑΔΙΟ ΑΘΗΝΑΙ δια του πληρεξουσίου της δικηγόρου Αγγελου Λάμπρου και γ) εκ των παρεμβαίνόντων μόνον η ΕΚΡΗΣ δια του Προέδρου της Γεωργίου Στεφανάκη και μετά του πληρεξουσίου της δικηγόρου Δημητρίου Κουτσούκη.

Στην αρχή της συζήτησης το λόγο έλαβε η Γενική Εισηγήτρια της Γραμματείας Σοφία Καμπερίδου, η οποία ανέπτυξε τη γραπτή εισήγηση της Γραμματείας επί της υποθέσεως, και κατέληξε προτείνοντας α) τη μη απαγόρευση της υπό κρίση συγκέντρωσης, δεδομένου ότι ο περιορισμός του ανταγωνισμού που αυτή συνεπάγεται ιδιαίτερα στην αγορά λιανικής πώλησης

ηλεκτρικών και ηλεκτρονικών ειδών δεν είναι τέτοιος που να δικαιολογεί την απαγόρευσή της, και β) την επιβολή προστίμου ύψους 100.000.000 δρχ στην αποκτώσα τον έλεγχο εταιρεία ΚΩΤΣΟΒΟΛΟΣ (ποσό που αντιστοιχεί στο 0,212% περίπου του κύκλου εργασιών της εν λόγω εταιρείας ή άλλως στο 0,161% περίπου του παγκόσμιου κύκλου εργασιών του ομίλου εταιρειών ΦΟΥΡΛΗ, στον οποίο ανήκει η ΚΩΤΣΟΒΟΛΟΣ), για την πραγματοποίηση της συγκέντρωσης, κατά παράβαση του άρθρου 4ε παρ. 1 του νόμου. Οσον αφορά την συνεξεταζόμενη κοινή παρέμβαση, η Γενική Εισηγήτρια πρότεινε την απόρριψή της.

Στη συνέχεια το λόγο έλαβαν οι πληρεξούσιοι δικηγόροι των συμμετεχουσών στη συγκέντρωση επιχειρήσεων, οι οποίοι ανέπτυξαν τις θέσεις αυτών, έδωσαν πληροφορίες, εξηγήσεις και διευκρινίσεις σε ερωτήσεις που τους υπέβαλαν ο Πρόεδρος και τα Μέλη της Επιτροπής και ζήτησαν από την Επιτροπή α) τη μη απαγόρευση της συγκέντρωσης, β) την απαλλαγή της ΚΩΤΣΟΒΟΛΟΣ από το προτεινόμενο από τη Γραμματεία πρόστιμο ή άλλως το πρόστιμο αυτό να περιορισθεί στο ελάχιστο και γ) την απόρριψη της συνεκδικαζόμενης παρέμβασης, αναφερόμενοι και στο υπόμνημα που θα υποβάλουν. Κατόπιν το λόγο έλαβε ο πληρεξούσιος δικηγόρος της παρισταμένης παρεμβαίνουσας ένωσης, ο οποίος ανέπτυξε τις θέσεις αυτής, έδωσε πληροφορίες, εξηγήσεις και διευκρινίσεις σε ερωτήσεις που του υπέβαλαν ο Πρόεδρος και τα Μέλη της Επιτροπής και ζήτησε από την Επιτροπή α) την αποδοχή της κοινής παρέμβασης και β) την απαγόρευση της κρινόμενης συγκέντρωσης, η οποία αναμένεται να δημιουργήσει σημαντικούς περιορισμούς στον ανταγωνισμό στις σχετικές αγορές που αυτή αφορά, αναφερόμενος και στο υπόμνημα που θα υποβάλει. Ο Πρόεδρος της Επιτροπής έδωσε προθεσμία μέχρι τις 16.12.1998 σε όλα τα ενδιαφερόμενα μέρη για να προσκομίσουν τα υπομνήματά τους.

Η Επιτροπή Ανταγωνισμού συνήλθε σε διάσκεψη την 20η Ιανουαρίου 1999, στην ίδια ως άνω αίθουσα, την οποία συνέχισε και ολοκλήρωσε την 23.3.1999 και, κατά την οποία, αφού έλαβε υπόψη της τα στοιχεία του φακέλου, την εισήγηση της Γραμματείας της Επιτροπής Ανταγωνισμού, τις απόψεις που διετύπωσαν, εγγράφως και προφορικά, όλα τα ενδιαφερόμενα μέρη κατά την συζήτηση της υποθέσεως, καθώς επίσης και τα υπομνήματα τα οποία αυτά υπέβαλαν,

ΣΚΕΦΤΗΚΕ ΩΣ ΕΞΗΣ

I.1. Η επιχείρηση ΚΩΤΣΟΒΟΛΟΣ ΑΕ εδρεύει στην Μεταμόρφωση Αττικής και έχει ως αντικείμενο τη λιανική πώληση ηλεκτρικών και ηλεκτρονικών ειδών μέσω αλυσίδας καταστημάτων, εκ των οποίων δέκα πέντε βρίσκονται στο νομό Αττικής και δέκα τέσσερα στην επαρχία, ενώ διαθέτει και σύμβαση δικαιόχρησης (franchise) με την εταιρεία ΠΕΛΟΠΙΔΑΣ ΑΘΑΝΑΣΟΠΟΥΛΟΣ ΑΕ που εδρεύει στην Πάτρα.

Στο μετοχικό κεφάλαιο της επιχειρήσεως αυτής συμμετέχει με ποσοστό 51% η εταιρεία ΑΦΟΙ ΦΟΥΡΛΗ ΑΕΒΕ (εφεξής ΦΟΥΡΛΗ), και με ποσοστό 49% ο Μαρίνος Παράβολος, ο οποίος κατέχει επίσης τη θέση του Προέδρου και Διευθύνοντος Συμβούλου της εταιρείας.

Η μητρική εταιρεία ΦΟΥΡΛΗ ΑΕ δραστηριοποιείται στη χονδρική πώληση ηλεκτρικών συσκευών. Εισάγει και εμπορεύεται προϊόντα ξένων οίκων με τα σήματα GENERAL ELECTRIC, NEFF, TELEFUNKEN, και διαθέτει και τα προϊόντα FOURLIS EUROPA.

Στον όμιλο ΦΟΥΡΛΗ, εκτός από την εξαγοράζουσα, ανήκουν και οι: 1) ONE WAY ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΚΗ ΑΕΒΕ (εφεξής ONE WAY), η οποία ελέγχεται κατά 75% από την ΚΩΤΣΟΒΟΛΟΣ, 2) ΕΛΕΚΤΡΟΣΤΑΤΟΥΣ Α.Ε. & Ε.Ε. ΗΛΕΚΤΡΙΚΩΝ ΕΙΔΩΝ, που ελέγχεται κατά 80,57% από την ΚΩΤΣΟΒΟΛΟΣ και βρίσκεται στο στάδιο της εκκαθάρισης, 3) ΕΥΡΩΗΛΕΚΤΡΙΚΗ Ε.Β.Ε.Ε. ΗΛΕΚΤΡΙΚΩΝ & ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΩΝ ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ (εφεξής ΕΥΡΩΗΛΕΚΤΡΙΚΗ), η οποία ελέγχεται κατά 100% από μέλη της οικογένειας Φουρλή και έχει ως κύριο αντικείμενο τη χονδρική πώληση ηλεκτρικών ειδών, 4) ΕΥΡΩΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ Α.Ε. ΣΥΣΤΗΜΑΤΩΝ ΑΥΤΟΜΑΤΙΣΜΟΥ ΓΡΑΦΕΙΩΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΚΗΣ ΚΑΙ ΤΗΛΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ (εφεξής ΕΥΡΩΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ), που ελέγχεται κατά 70% από την ΕΥΡΩΗΛΕΚΤΡΙΚΗ, και η οποία δραστηριοποιείται στη χονδρική πώληση των συσκευών αυτοματισμού γραφείου του οίκου SAMSUNG, 5) S.C. GENCO ELECTRIC ROMANIA S.R.L. η οποία εδρεύει στη Ρουμανία και ελέγχεται εξ' ολοκλήρου από τη ΦΟΥΡΛΗ, 6) GENCO LTD η οποία εδρεύει στη Σόφια της Βουλγαρίας και ελέγχεται εξ' ολοκλήρου από τη ΦΟΥΡΛΗ. Επίσης η ΦΟΥΡΛΗ συμμετέχει με ποσοστό 30% στην εταιρεία F.T.S. ELECTROLINE LIMITED η οποία εδρεύει στην Κύπρο.

Ο κύκλος εργασιών της επιχειρήσεως ΚΩΤΣΟΒΟΛΟΣ, το 1997, στην εθνική αγορά, ανήλθε σε 47.174,65 εκ. δρχ. περίπου, ποσό το οποίο αντιστοιχεί σε 152,95 εκ. ECU, ενώ ο παγκόσμιος κύκλος εργασιών των εταιριών της Οικ. Φουρλή, το ίδιο έτος ανήλθε σε 61.926,72 εκ. δρχ. ήτοι 200,78 εκ. ECU.

2. Η επιχείρηση ΡΑΔΙΟ ΑΘΗΝΑΙ εδρεύει στο Αιγάλεω Αττικής, είναι εισηγμένη στο Χρηματιστήριο Αξιών Αθηνών και έχει ως αντικείμενο την πώληση (λιανική και χονδρική) ηλεκτρικών και ηλεκτρονικών ειδών, μέσω δικτύου δέκα καταστημάτων λιανικής, τα οποία βρίσκονται στο νομό Αττικής.

Στον τομέα της χονδρικής πώλησης είναι αποκλειστικός αντιπρόσωπος για την Ελλάδα των Ιταλικών λευκών οικιακών συσκευών με το σήμα CANDY (παρά το γεγονός ότι η παράγωγος ιταλική εταιρεία έχει ήδη ιδρύσει θυγατρική εταιρεία στη χώρα μας).

Η ΡΑΔΙΟ ΑΘΗΝΑΙ ελέγχει εξ ολοκλήρου την εταιρεία ΗΛΕΚΤΡΙΣΜΟΣ GALAXY ΤΗΛΕΟΡΑΣΗ Α.Ε. η οποία βρίσκεται σε αδράνεια.

Ο κύκλος εργασιών της ΡΑΔΙΟ ΑΘΗΝΑΙ, το 1997, στην εθνική αγορά, ανήλθε σε 11.838,40 εκ. δρχ. περίπου, ποσό το οποίο αντιστοιχεί σε 38,38 εκ. ECU.

Π.1. Η σχετική αγορά προϊόντων περιλαμβάνει το σύνολο των προϊόντων που θεωρούνται από τον καταναλωτή εναλλάξιμα ή δυνάμενα να υποκατασταθούν μεταξύ τους λόγω των χαρακτηριστικών τους, της τιμής και της σκοπούμενης χρήσης τους.

Οι συμμετέχουσες στην συγκέντρωση επιχειρήσεις δραστηριοποιούνται στην ευρύτερη αγορά της εμπορίας (λιανικής και χονδρικής) ηλεκτρικών και ηλεκτρονικών ειδών.

Ειδικότερα η παρούσα συγκέντρωση αφορά:

ι) τη χονδρική πώληση α) λευκών ηλεκτρικών συσκευών, όπως ψυγείων, πλυντηρίων, κουζινών κλπ., β) μαύρων συσκευών εικόνας και ήχου, όπως τηλεοράσεων, βίντεο, ενισχυτών κλπ., γ) κλιματιστικών, δ) ηλεκτρικών μικροσυσκευών, όπως μίξερ, καφετιέρες, κλπ., ε) ηλεκτρονικών υπολογιστών, συσκευών τηλεομοιοτυπικών μηνυμάτων (fax), συσκευών τηλεφώνου κλπ. και

ii) τη λιανική πώληση των παραπάνω συσκευών.

Παρότι σε επίπεδο παραγωγής, καθένα από τα παραπάνω ενδεικτικά αναφερόμενα επιμέρους προϊόντα αποτελεί ξεχωριστή αγορά, σε επίπεδο χονδρικής πώλησης (ήτοι προμηθευτών) δεν κρίνεται απαραίτητη η διάκριση ανά προϊόν, αλλά ανά κατηγορία-ομάδα προϊόντων, όπως λευκές συσκευές, κλιματιστικά, δεδομένου ότι τα προϊόντα κάθε κατηγορίας ως επί των πλείστον, διατίθενται από τα ίδια δίκτυα διανομής.

Περαιτέρω η λιανική πώληση των παραπάνω συσκευών διενεργείται κυρίως μέσω εξειδικευμένων καταστημάτων πώλησης ηλεκτρικών και ηλεκτρονικών ειδών και όσον αφορά τους καταναλωτές, θα μπορούσε να θεωρηθεί ως ενιαία αγορά.

2. Η σχετική γεωγραφική αγορά περιλαμβάνει την περιοχή στην οποία οι ενδιαφερόμενες επιχειρήσεις πωλούν τα σχετικά προϊόντα υπό επαρκώς ομοιογενείς συνθήκες ανταγωνισμού.

Στη συγκεκριμένη περίπτωση ως σχετική γεωγραφική αγορά όσον αφορά: **α)** τη χονδρική πώληση θεωρείται αυτή του συνόλου της ελληνικής επικράτειας, και **β)** τη λιανική πώληση θεωρείται αυτή του νομού και δη, στην υπό κρίση υπόθεση, του Ν. Αττικής, δεδομένου ότι η εξαγοραζόμενη εταιρία ΡΑΔΙΟ ΑΘΗΝΑΙ δραστηριοποιείται μέσω του δικτύου καταστημάτων της μόνο στον νομό αυτό.

III.1. Σύμφωνα με το άρθρο 4 παρ.2 εδάφ. β' του ν. 703/77 όπως ισχύει, συγκέντρωση πραγματοποιείται όταν ένα ή περισσότερα πρόσωπα που ελέγχουν ήδη μία ή περισσότερες επιχειρήσεις, αποκτούν άμεσα ή έμμεσα τον έλεγχο του συνόλου ή τμημάτων μίας ή περισσότερων άλλων επιχειρήσεων.

Στην υπό κρίση περίπτωση, με την εξαγορά του 51% των κοινών και προνομιούχων μετόχων της ΡΑΔΙΟ ΑΘΗΝΑΙ ΑΕ από την ΚΩΤΣΟΒΟΛΟΣ (και εμμέσως από τη ΦΟΥΡΛΗ), αποκτάται ο έλεγχος της πρώτης εταιρείας από την δεύτερη (και την τρίτη) και συνεπώς πραγματοποιείται οριζόντια και κάθετη συγκέντρωση επιχειρήσεων, κατά την έννοια του άρθρου 4 παρ. 2β, η οποία εμπίπτει στις σχετικές με τις συγκεντρώσεις ρυθμίσεις του νόμου αυτού.

2. Η υπό κρίση συγκέντρωση υπόκειται υποχρεωτικά σε προηγούμενη γνωστοποίηση σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 4β παρ. 1 του ν. 703/77 όπως ισχύει, δεδομένου ότι πληρούται η μία τουλάχιστον εκ των δύο προϋποθέσεων που ορίζει ο νόμος και συγκεκριμένα αυτή του κύκλου εργασιών.

Σύμφωνα δε με το ίδιο ως άνω άρθρο, κάθε συγκέντρωση επιχειρήσεων που υπόκειται σε προληπτικό έλεγχο, πρέπει να γνωστοποιείται στην Επιτροπή Ανταγωνισμού μέσα σε δέκα (10) εργάσιμες ημέρες από τη σύναψη της συμφωνίας ή τη δημοσίευση της προσφοράς ή ανταλλαγής ή την απόκτηση συμμετοχής που εξασφαλίζει τον έλεγχο της επιχείρησης.

Στην προκειμένη περίπτωση η συγκέντρωση πραγματοποιήθηκε μέσω Χρηματιστηρίου στις 21.5.1998 και ορίσθηκε νέο Διοικητικό Συμβούλιο στην εξαγοραζόμενη από την εξαγοράζουσα στις 27.5.1998, ενώ γνωστοποιήθηκε στην Επιτροπή Ανταγωνισμού στις 4.6.1998. Συνεπώς, η εξαγοράζουσα εταιρεία ΚΩΤΣΟΒΟΛΟΣ, με την αγορά των μετοχών και τον άμεσο διορισμό νέου Διοικητικού Συμβουλίου στην εξαγοραζόμενη ΡΑΔΙΟ ΑΘΗΝΑΙ, προχώρησε σε πραγματοποίηση της συγκέντρωσης και απόκτηση του ελέγχου της τελευταίας, κατά παράβαση του νόμου, και, ως εκ τούτου, θα πρέπει να επιβληθεί στην αποκτήσασα τον έλεγχο εταιρεία

ΚΩΤΣΟΒΟΛΟΣ πρόστιμο, το ύψος του οποίου, σύμφωνα με την πλειοψηφία των μελών της Επιτροπής θα πρέπει να ανέλθει σε 100.000.000 δρχ (ποσό το οποίο αντιστοιχεί σε ποσοστό 0,13557% επί του συνολικού κύκλου εργασιών των συμμετεχουσών στην συγκέντρωση επιχειρήσεων, σύμφωνα με το άρθρο 4 του νόμου), σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στο άρθρο 4ε παρ. 1 του νόμου 703/77, όπως ισχύει. Και αυτό διότι: α) οι διατάξεις του νόμου για τον προληπτικό έλεγχο συγκεντρώσεων βρίσκονται σε ισχύ από το 1995 και επομένως ήταν γνωστές στις αιτούσες επιχειρήσεις, β) η Επιτροπή με σχετικές αποφάσεις της, οι οποίες δημοσιεύονται στο ΦΕΚ, αλλά και στον ημερήσιο οικονομικό τύπο, έχει ερμηνεύσει εκτενώς τις σχετικές αυτές διατάξεις και γ) στην υπό κρίση υπόθεση δεν ήταν προφανές, ότι η συγκέντρωση εξ αντικειμένου δεν θα μπορούσε να περιορίσει σημαντικά τον ανταγωνισμό στην εθνική αγορά ή σε σημαντικό τμήμα της και συνεπώς δεν ήταν βέβαιο ότι αποκλείετο η πρόκληση από την συγκέντρωση αυτή κινδύνου τον οποίον ο νομοθέτης είχε σκοπό να αποτρέψει με την απαγόρευση του άρθρου 4 παρ.1.

Κατά τη γνώμη, τριών μελών της Επιτροπής, για τους ίδιους ανωτέρω μνημονευόμενους λόγους, θα πρέπει να επιβληθεί στην αποκτήσασα τον έλεγχο εταιρεία ΚΩΤΣΟΒΟΛΟΣ πρόστιμο ύψους 300.000.000 δρχ., ήτοι ποσοστό 0,4067% του συνολικού κύκλου εργασιών των συμμετεχουσών στη συγκέντρωση επιχειρήσεων, το οποίο σαφώς δεν υπερβαίνει το ανώτατο προβλεπόμενο από το νόμο ποσοστό 15%.

3. Όσον αφορά στην εκτίμηση της δυνατότητας μιας συγκέντρωσης να περιορίσει σημαντικά τον ανταγωνισμό υπό την έννοια της παρ. 1 του άρθρου 4γ του ν. 703/77, λαμβάνονται υπόψη ιδιαίτερα η διάρθρωση όλων των σχετικών αγορών, ο πραγματικός και ο δυνητικός ανταγωνισμός εκ μέρους επιχειρήσεων εγκατεστημένων εντός ή εκτός Ελλάδος, η ύπαρξη νομικών ή πραγματικών εμποδίων εισόδου στην αγορά, η θέση των ενδιαφερομένων επιχειρήσεων στην αγορά και η χρηματοδοτική και οικονομική δύναμη τους, οι δυνατότητες επιλογής των προμηθευτών και των χρηστών από τις επιχειρήσεις και από άλλες ανταγωνιστικές ή δυνητικά ανταγωνιστικές επιχειρήσεις, η πρόσβασή τους στις πηγές εφοδιασμού ή στις αγορές διάθεσης των προϊόντων, η εξέλιξη της προσφοράς και της ζήτησης των οικείων αγαθών και υπηρεσιών, τα συμφέροντα των ενδιαμέσων και τελικών καταναλωτών και η συμβολή στην εξέλιξη της τεχνικής και οικονομικής προόδου, υπό τον όρο ότι η εξέλιξη αυτή είναι προς το συμφέρον των καταναλωτών και δεν αποτελεί εμπόδιο για τον ανταγωνισμό.

Εν προκειμένω η παρούσα συγκέντρωση, με βάση την ανάλυση των πραγματικών στοιχείων του φακέλλου και κατά την κρίση της Επιτροπής προκύπτει ότι με την απόκτηση της ΡΑΔΙΟ ΑΘΗΝΑΙ ενισχύει σημαντικά η χρηματοδοτική και οικονομική δύναμη του ομίλου ΦΟΥΡΛΗ, με αποτέλεσμα:

α) να ισχυροποιείται στην αγορά της χονδρικής πώλησης ηλεκτρικών και ηλεκτρονικών ειδών, όπου όμως δραστηριοποιούνται και άλλες επιχειρήσεις με σημαντική χρηματοοικονομική δύναμη, όπως οι BSP, PHILIPS, SONY, κ.αλ.,

β) να αποτελεί πλέον τον πιο ισχυρό όμιλο εταιρειών στην αγορά λιανικής πώλησης ηλεκτρικών και ηλεκτρονικών ειδών, με σημαντικότερη διαφορά τόσο σε κεφάλαια και πάγια περιουσιακά στοιχεία, όσο και σε πωλήσεις από τις λοιπές ανταγωνίστριες εταιρείες,

γ) να ενισχύσει εμφανώς τη θέση του ομίλου αυτού στις επιμέρους σχετικές αγορές (κάθετα και οριζόντια) και ιδιαίτερα στον τομέα της λιανικής πώλησης με αποτέλεσμα την αύξηση του μεριδίου ΚΩΤΣΟΒΟΛΟΣ από 16,5% περίπου σε 20% σε όλη την Ελλάδα (ειδικότερα στις λευκές οικιακές συσκευές ενισχύει το μερίδιο της από 14% σε 18% στις συσκευές ήχου και εικόνας από 20% σε 23%, στα κλιματιστικά από 12% σε 14% και στις μικροσυσκευές από 15% σε 20% με την αμέσως επόμενη ανταγωνιστική επιχείρηση με την επωνυμία ΡΑΔΙΟ Α. ΚΟΡΑΣΙΔΗΣ ΕΜΠΟΡΙΚΕΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ Α.Ε. (εφεξής ΚΟΡΑΣΙΔΗΣ) η οποία πλέον δεν ξεπερνά σε όλες τις κατηγορίες πλην των μικροσυσκευών, το 10%) και

δ) να αυξάνεται ο αριθμός των καταστημάτων λιανικής που διαθέτει από 30 συνολικά ιδιόκτητα καταστήματα (15 στο νομό Αττικής και 14 στην υπόλοιπη Ελλάδα και ένα κατάστημα Franchise στην Πάτρα), σε 40. Στη περιοχή του νομού Αττικής ειδικότερα, αυξάνεται το μερίδιο του Ομίλου αυτού από 19,3% σε 25,2%, ο δε αριθμός των καταστημάτων του από 15 σε 25.

Παράλληλα με την διάρθρωση των επιμέρους αγορών βάση των ανωτέρω και της προεκτεθείσης ανάλυσεως της οικονομικής ισχύος των συμμετεχουσών στην συγκέντρωση επιχειρήσεων, διαπιστώνεται περαιτέρω κατά την κρίση της επιτροπής:

α) Η ύπαρξη έντονου ανταγωνισμού, στο χώρο της χονδρικής πώλησης ηλεκτρικών και ηλεκτρονικών ειδών, από πολλές και δυναμικές επιχειρήσεις, που δεν αναμένεται να επηρεασθεί σημαντικά από την υπό κρίση συγκέντρωση.

β) Σχετικός περιορισμός του ανταγωνισμού, στο χώρο της λιανικής πώλησης ηλεκτρικών και ηλεκτρονικών ειδών, ιδιαίτερα στο Ν. Αττικής, καθόσον η ισχυρότερη εταιρεία του χώρου (ΚΩΤΣΟΒΟΛΟΣ) εξαγοράζει την τρίτη κατά σειρά δυναμικότερη επιχείρηση (ΡΑΔΙΟ ΑΘΗΝΑΙ) ώστε οι δύο όμιλοι ΦΟΥΡΛΗ και ΚΟΡΑΣΙΔΗΣ να συγκεντρώνουν πλέον το 28,5% της αγοράς στο σύνολο της Ελληνικής επικράτειας και το 36,1% της αγοράς στο Ν. Αττικής, ενώ το υπόλοιπο ποσοστό κατανέμεται μεταξύ πλήθους μεσαίων και μικρών επιχειρήσεων και Συνεταιρισμών, καμία από τις οποίες διαθέτει μερίδιο άνω του 3% σε όλη την Ελλάδα και 6,5% στην Αττική που, όπως κατωτέρω εκτίθεται, δεν είναι σημαντικό. Ειδικότερα με την υπό κρίση εξαγορά της ΡΑΔΙΟ ΑΘΗΝΑΙ ενισχύεται κυρίως η πρόσβαση της τελευταίας εξαγοραζόμενης στις πηγές εφοδιασμού, ενώ και ο όμιλος ΦΟΥΡΛΗ ισχυροποιεί τη θέση του i) στην αγορά λευκών οικιακών συσκευών με τη προσθήκη ενός ακόμη σήματος (CANDY), το οποίο θα συνεχίσει να αντιπροσωπεύει η εξαγοραζόμενη, κατά τη δήλωση της ελληνικής θυγατρικής της CANDY εταιρείας και ii) στις αγορές διάθεσης των προϊόντων με την αύξηση των καταστημάτων λιανικής.

γ) Επίσης, από την ανωτέρω συγκέντρωση θα δημιουργηθεί σχέση μερικής αλληλεξάρτησης μεταξύ των δύο βασικών ομίλων που θα κυριαρχούν πλέον στην αγορά της λιανικής πώλησης ηλεκτρικών και ηλεκτρονικών συσκευών, η οποία συνίσταται στο ότι i) η ΚΩΤΣΟΒΟΛΟΣ (όμιλος ΦΟΥΡΛΗ) αποτελεί σήμερα τον βασικότερο πελάτη της ΚΟΡΑΣΙΔΗΣ (ως χονδρέμπορου) καθόσον οι προμήθειες της πρώτης αντιπροσωπεύουν το 26% των πωλήσεων της τελευταίας, και με την εξαγορά της ΡΑΔΙΟ ΑΘΗΝΑΙ θα ξεπεράσουν το 30% ενώ ii) από την άλλη πλευρά η ΦΟΥΡΛΗ αποτελεί έναν από τους βασικούς προμηθευτές της ΚΟΡΑΣΙΔΗΣ. Η σχέση αυτή σε συνδυασμό με το γεγονός ότι με την συγκέντρωση παύει να υφίσταται ως ανεξάρτητη επιχείρηση η τρίτη κατά σειρά δυναμικότερη επιχείρηση (ΡΑΔΙΟ ΑΘΗΝΑΙ), είναι

δυνατόν στο απώτερο μέλλον να ενισχύσει την πιθανότητα σύμπραξης μεταξύ των δύο εναπομεινάντων επιχειρήσεων (ΚΩΤΣΟΒΟΛΟΣ και ΚΟΡΑΣΙΔΗΣ) στην τιμολογιακή τους πολιτική.

δ) Όμως στις υπό κρίση αγορές, δεν υφίστανται νομικά εμπόδια εισόδου τρίτων, ούτε υφίστανται σημαντικά πραγματικά εμπόδια με δεδομένο ιδιαίτερα ότι δεν είναι απαραίτητη η είσοδος νέων επιχειρήσεων να πραγματοποιείται σε μεγάλη κλίμακα, πράγμα το οποίο αποτελεί αποτρεπτικό παράγοντα για οποιανδήποτε σύμπραξη των ανωτέρω επιχειρήσεων.

Σαν κατακλείδα των ανωτέρω κρίνεται ότι, στην αγορά της χονδρικής πώλησης ηλεκτρικών και ηλεκτρονικών ειδών, η υπό κρίση συγκέντρωση δεν αναμένεται να επηρεάσει σημαντικά τον ανταγωνισμό δημιουργώντας δεσπόζουσα θέση των συμμετεχουσών στη συγκέντρωση επιχειρήσεων σε καμμία από τις επιμέρους σχετικές αγορές. Μόνον στην αγορά της λιανικής πώλησης, ως αμέσως ανωτέρω ελέχθη, ναι μεν η συγκέντρωση δύο εκ των τριών δυναμικότερων επιχειρήσεων του χώρου σε έναν όμιλο με σημαντική ισχύ θα έχει ως αποτέλεσμα: i) την κάθετη διάρθρωση του ομίλου, ο οποίος ως προμηθευτής διαθέτει ισχυρά-εδραιωμένα σήματα, ii) την ενίσχυση της υφιστάμενης σχέσης μερικής εξάρτησης μεταξύ των επιχειρήσεων του ομίλου και ανταγωνιστών τους τόσο στον τομέα χονδρικής πώλησης, όσο πολύ περισσότερο, στο τομέα της λιανικής, ώστε να προκαλεί καταρχήν ανησυχίες ως προς την δυνατότητα του περιορισμού του ανταγωνισμού στη σχετική αγορά λιανικής πώλησης, ιδιαίτερα στο Ν. Αττικής, εν τούτοις όμως το γεγονός ότι, όπως προαναφέρθηκε, οι λοιποί προμηθευτές του χώρου διαθέτουν, σημαντική οικονομική ισχύ και προϊόντα με ισχυρά και καθιερωμένα διεθνώς σήματα, που παρέχουν ισοδύναμες εναλλακτικές λύσεις στους λιανοπωλητές, παράλληλα δε δεν υπάρχουν σημαντικά εμπόδια εισόδου νέων επιχειρήσεων στην αγορά αυτή βασίμως δεν αναμένεται από τη συγκέντρωση αυτή κίνδυνος αισθητού περιορισμού του ανταγωνισμού.

4. Για τους ανωτέρω λόγους, κρίνεται ότι η κρινόμενη συγκέντρωση δεν αναμένεται να περιορίσει τον ανταγωνισμό, τόσο στην αγορά χονδρικής πώλησης όπως και στην αγορά λιανικής πώλησης ηλεκτρικών και ηλεκτρονικών ειδών, σε τέτοιο βαθμό, ώστε να δικαιολογείται η απαγόρευση αυτής, τα δε αντίθετα υποστηριζόμενα και στη συνεξεταζόμενη παρέμβαση θα πρέπει να απορριφθούν ως αβάσιμα.

ΓΙΑ ΤΟΥ ΛΟΓΟΥΣ ΑΥΤΟΥΣ

1. Απορρίπτει την από 4.9.1998 παρέμβαση των ενώσεων και συνεταιρισμών με τις επωνυμίες ΕΝΩΣΗ ΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΑΡΧΩΝ ΡΑΔΙΟΦΩΝΩΝ, ΗΛΕΚΤΡΙΚΩΝ ΕΙΔΩΝ «ΕΚΡΗΣ», ΕΝΩΣΗ ΕΜΠΟΡΩΝ ΕΙΔΩΝ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ ΗΛΕΚΤΡΙΣΜΟΥ, EXPERT Κ. & Ν. ΕΛΛΑΔΟΣ ΣΥΝΠΕ, ΣΕΗΟΣ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΜΟΣ ΕΜΠΟΡΩΝ ΗΛΕΚΤΡΙΚΩΝ ΟΙΚΙΑΚΩΝ ΣΥΣΚΕΥΩΝ ΣΥΝ/ΕΠΕ, «SILBER» ΠΡΟΜΗΘΕΥΤΙΚΟΣ ΚΑΙ ΠΑΡΑΓΩΓΙΚΟΣ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΜΟΣ ΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΑΡΧΩΝ ΗΛΕΚΤΡΙΚΩΝ ΣΥΣΚΕΥΩΝ ΚΑΙ ΣΥΝΑΦΩΝ ΕΙΔΩΝ και «ΗΛΜΑΚ» ΠΡΟΜΗΘΕΥΤΙΚΟΣ ΚΑΙ ΠΑΡΑΓΩΓΙΚΟΣ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΜΟΣ ΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΑΡΧΩΝ ΗΛΕΚΤΡΙΚΩΝ ΣΥΣΚΕΥΩΝ ΚΑΙ ΣΥΝΑΦΩΝ ΕΙΔΩΝ ΒΟΡΕΙΟΥ ΕΛΛΑΔΟΣ & ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ ΣΥΝΠΕ.

2. Αποφαίνεται ότι δεν υφίσταται κατά νόμο περίπτωση απαγόρευσης της από 4 Ιουνίου 1998 γνωστοποιηθείσας συγκέντρωσης των εταιρειών Π.ΚΩΤΣΟΒΟΛΟΣ ΑΝΩΝΥΜΗ ΕΜΠΟΡΙΚΗ

ΚΑΙ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΗ ΕΤΑΙΡΙΑ ΗΛΕΚΤΡΙΚΩΝ ΚΑΙ ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΩΝ ΕΙΔΩΝ και ΡΑΔΙΟ
ΑΘΗΝΑΙ Α.Ε.Β.Ε.Τ.Ε.

3. Αποφασίζει, κατά πλειοψηφία,, την επιβολή προστίμου 100.000.000 δρχ. στην αποκτώσα τον έλεγχο εταιρία Π.ΚΩΤΣΟΒΟΛΟΣ ΑΝΩΝΥΜΗ ΕΜΠΟΡΙΚΗ ΚΑΙ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΗ ΕΤΑΙΡΙΑ ΗΛΕΚΤΡΙΚΩΝ ΚΑΙ ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΩΝ ΕΙΔΩΝ, για την παράβαση του άρθρου 4ε παρ. 1 του ν. 703/77 όπως ισχύει τώρα, για την πραγματοποίηση της εν λόγω συγκέντρωσης προ της έκδοσης της παρούσας απόφασης.

Η απόφαση εκδόθηκε την 6η Απριλίου 1999.

Η παρούσα απόφαση να δημοσιευθεί στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

Ο Συντάξας την Απόφαση

Ο Πρόεδρος

Ιωάννης Κατσουλάκος

Σταύρος Αργυρόπουλος

Η Γραμματέας

Αικατερίνη Τριβέλη